

Naši kmetje so, kakor rečeno, po veliki večini pridni delavci, toda razumnih delavcev imamo malo; še manj pa razumnih gospodarjev. Temu pa se ne smemo niti čuditi, kajti noben mojster ni pa še z nebes. Za mojstra se je treba učiti, našemu kmetu pa smrdi navadno to delo in zato tudi malo zna. Osobito za vodstvo kmetije je treba mnogo znanja! Časi, ko je veljal za dobrega kmeta le oni, ki je krepko udrihal s kopačo in z lopato, so minuli. Dandanes si je tudi v kmetijstvu pridobil razum prvo mesto. Slabotno človeče s par volov in z dobrim plugom napravi v enem dnevu lahko več nego 10 junških kopačev! V sedanjih časih je kmetovanje pa tudi drugačno nego nekdaj, ko nismo imeli še železnic, cest, parobrodov, strojev in — tuje konkurence. Gospodarju je treba zato mnogo misliti, kako bi izvlekel iz svojega posestva vsaj toliko, kolikor potrebuje za vsakdanje življenje in dal nekoliko tudi za bolezen in stare dni na stran. Ker so dandanašnji naše življenske potrebe in tudi drugi izdatki mnogo večji, nego so bili prej, uporabiti moramo ves svoj razum in vse človeško znanje, da iztisnemo iz svoje zemlje z majhnimi stroški čimveč dohodkov ter vtolažimo z njimi ogromne potrebe.

Da bodedo zamogli to doseči, moramo uporabljati tudi skušnje drugih. Gorje bi bilo kmetovalcu, če bi moral šele vse sam iznajti in preskušati. Prišel bi kmalu na beraško palico. Da tega ni treba, imamo kmetijske knjige in kmetijsko časopisje, kjer se dajejo kmetovalcu bodisi to ali drugod že preskušeni nauki. Kdor je namreč kaj izumil in preskušal, pa sporoča v časopisju, iz katerega zve o stvari lahko ves svet. Njegov izum drugi lahko zboljšajo, a o zboljšku spet poročajo v časopisju. Na ta način se stvar popolni in lahko jo uporabljajo vsak kmet, ki čita časopis, seveda ako se zdi primerna na njegovem posestvu. Bog vari, če bi ne bilo časopisja! Lahko rečemo, da bi se naši vinogradi že popolnoma poizgubili. Če bi ne skušali eden, da se pomaga proti grozdnim plesnobi z žveplom, proti trtni uši s cepljenjem na ameriškansko podlago itd., kje bi bile že trte! Mnogokrat se je prišlo do takih skušenj le po naključju. Tako je opazil n. pr. nekdo, da se je trtno listje ob kolih, ki so bili namočeni v modri galici, dobro ohranilo, zato je začel škropiti proti peronospori s to raztopino, ker je požgala drugemu modra galica listje, hotel je njeno žgečo moč utaložiti z vapnom in skušnja h skušnji so dale tak pomoček proti ti strašni trtni bolezni, kakoršen uporabljamo dandanes. Do tega pa je prišlo polagoma potom časopisja, kjer se se izražala razna mnenja.

Časopisje je toraj najboljšo sredstvo za širjenje znanstva, katero si lahko v svoj prid izkoriščamo. Pri nas imamo zadnji čas sicer tudi kmetijske potvalne učitelje, ki kažejo kmetu ustmeno in praktično, kako mu je v tem ali onem slučaju postopati, toda vsled preobilega delokroga, ne morejo biti ti učitelji vedno in povsod pri roki. V kratkem času, ki jim je na razpolago, tudi jim ni mogoče vsega povedati. Zato je kmetijsko časopisje v prvi vrsti poklicano, da širi nove koristne kmetijske nauke.

Kako se pa naši kmetovalci za to časopisje pobrigajo? Premalo! Pač se dobi tudi pri nas nekoliko zavednejših gospodarjev, ki si naročijo kmetijski list, toda nasproti tolikemu številu kmetijskega ljudstva, so ti le neznatni odstotek. Ves ostali svet brodi po temi. Prostemu ljudstvu smrdi, kakor že zgoraj povedano, skoraj vsaka knjiga, bolj izobraženi se pa rajši bavijo s pustimi političnimi prepiri in s zabavnimi knjigami. Zastoj iščemo pri nas one stanovske zavesti, ki je doma n. pr. med češkim ali še bolj med ameriškanskim kmetom. Tam je vsakdo, ki je kmet, ponosen na ta stan, pri nas se ga pa sramujemo. Vse smo rajši prej, samo ne kmet. Zato nam ne diši kmetijsko časopisje in kmetijska knjiga. To je tudi uzrok, da je naša slovenska kmetijska literatura tako neznatna! Pač požrtvovalnosti je treba pri nas, če hoče kedo zalagati kmetijsko berilo. Vse drugače pa izhajajo založniki raznih malovrednih romanov! Gorje nam kmetom, dokler se bodedo tako malo zavedali!

Drugi narodi so spoznali že zdavno vrednost kmetijskega časopisja za kmetijski in z njim sploh narodni napredek. Zato, ker se v njih

mного čita, je tam tudi mnogo premoženja, mi smo pa sami reveži, ker le malo beremo. Saj so pri nas že cele vasi, kjer ne dobiš niti enega gospodarskega lista. Mesto pametnega razgovarjanja o raznih kmetijskih predmetih, vidimo zato v takih krajih med sosedi večer ravs in kavs.

Slovensko gospodarsko časopisje, kolikor ga imamo, je jako ceno in zato ne bi smela biti naročnina par borih kronic uzrok naši malomarnosti. Samo z enim dobrim člankom se ti lahko ta naročnina stotero poplača. Nočemo se hvaliti sami s svojim listom, ker nismo v to kompetentni, toda reči moremo, da nam je došlo v tekočem letu na razna svarila in razne opomine precej zahvalnih pisem.

Zato kličemo: naročajte kmetijske časopise in sicer ne samo enega, ampak čim več jih morete! Prazen je izgovor, da nimate časa za čitanje. Osobito potem po zimi ga je vedno dovolj. Pa tudi, če bi ga v resnici ne imeli, morali bi si ga v ta namen najti, kajti brez čitanja kmetijskega časopisja, ni kmetijskega napredka, ni blagostanja. Osobito se obračamo na vas dosedanji naši čitatelji s prošnjo, da odpirate tudi vi po svoji moči oči nevednim svojim sosedom. Ko spoznajo ti korist dobrega kmetijskega berila, vam bodo gotovo hvaležni. Prepričani smo, da se ne bo čulo potem več toliko tožb o slabih novih časih, marveč, novi časi prinesejo tudi našemu kmetu boljši kos kruha, nego ga je dobil do sedaj. Št.

Novice.

Škof ima besedo!

Kakor smo svoj čas poročali, pisal je ljubljanski knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič voditelju kranjskih Nemcev grofu Barbo pismo, v katerem je z ojstrimi besedami grajal grozovlado ljubljanskih pouličnih razbijalcev. Knez in škof dr. Jeglič je sam Slovenec. Ali vkljub temu ni čakal niti trenutka, da bi ne povedal svoje mnenje. In to mnenje je, da obseje knezoškofo rokovanjske izgrede prvaških ubijalcev, ki so celo vojaštvo s kamenji napadali, dokler ni bilo vojaštvo prisiljeno streljati in je ubila krogla dvoje mladih življenj. Kri ubitih teh dveh mladeničev pade na prvaške hujskače same nazaj! Tudi danes še ni miru v Ljubljani. Vsak dan se čuje o novih izgredih. Zdaj napadajo poulične barabe zlasti vojake, ki niso ničesar storili nego svojo dolžnost v zmislu svoje prisega izvršili. Ti vojaki so Štajerci in zato jih kranjska svojat ne mara, zato jih sovraži in zato napada posamezne vojake. Pretekli ponedeljek sta bila dva vojaka od teh barab napadena in težko ranjena. In prvaški listi hujskajo naprej! V vsej tej nečuvani razburjenosti je vzel ljubljanski knezoškofo dr. Jeglič besedo. Izdal je pastirski list, v katerem se ojstro obrača proti huskariji. Knezoškofo, slovenski knezoškofo pravi v tem pastirskem listu dobesedno: „Kar se je v Ljubljani proti Nemcem zgodilo, nezmiselno razbijanje šip na oknih in poškodovanje tuje lastnine, to je **smrtni greh** in sicer ne samo proti ljubezni, temveč tudi proti pravičnosti, ki smo jo bližnjemu dolžni“. Knezoškofo omenja potem tisočere slovenske rudarje, ki iščejo in najdejo svoj kruh v Nemčiji; pravi tudi, da se nemški duhovniki na Pruskem slovensčine učijo, samo da zamorejo tem rudarjem duhovniško pomoč podeliti. Tudi omenja knezoškofo Dunaj, kjer se vrši v Fünfhausu enkrat na mesec slovenska božja služba itd. Končno zapove knezoškofo v pastirskem listu, da se mora ta list vsem vernikom raz prižnice prečitati. Ta pastirski list je določen sicer le za kranjske duhovnike. Velja pa za vse! Knezoškofo ljubljanski pravi torej kot visoki cerkveni glavar, da je gonja proti nemstvu, da je vso to hujskanje **smrtni greh**! Duhovniki, držite se te besede in onemogućite nadaljno hujskanje!

„Svoji k svojim“. „D. W.“ piše: „Giblje se, tudi daleč od bojevišča. Kakor se nam iz Gradeca poroča, o p u s t i l a je neka tamošnja fabrika zaradi prvaške gonje proti Nemcem 61 slovenskih delavcev. Istotako se poroča iz zgornje Štajerske in iz Salcburskega, da občinski uradi slovenskim krošnjarjem (hauzirerjem) ne dajo več dovoljenja. V prvi vrsti so tr-

govci s sadjem prizadeti. Kakor se čuje, hočejo Nemci sploh napraviti močno organizacijo, ki bode delovala proti prvaškemu bojkotu“. — Tako pišeje nemški listi! Jeza in strah nas obdajata, da je privedlo prvaško kujskanje do takih plodov. Kaj ko bi Nemci res ne hoteli več ničesar od Slovencev kupiti? Kaj ko bi odpustili vse Slovence iz službe? Kakšna gospodarska katastrofa bi iz tega nastala, to zamore izpoznati le človek, ki pozna razmere. Prvaki, vi, edino vi ste krivi!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Posledice prvaške gonje proti nemškim in naprednim trgovcem se že kažejo. Iz raznih nemških krajev dobivamo vesti, da nočejo nemški kupci živine, vina, sadja itd. več v naše kraje priti. Splošno je razširjeno mnenje, da se na spodnjem Štajerskem zdaj vsakega, ki govori nemško, napade in pretepe. Ker je nekaj nahujskanih pobalinov izvršilo s kamenji in poleni res par takih napadov, je to mnenje gotovo opravičeno. Ljudje čitajo poleg tega prvaške liste, ki so napolnjeni s samim hujskanjem in sovraštvom proti Nemcem. Vsled tega pravijo Nemci: Pa naj ti nahujskani kmetje sami svoje pridelke obdržijo. Mi obzalu-jemo, da je prišlo tako daleč. Kajti kmetje sami so nedolžni in v ječo spadajo le tisti brezvestneži, kateri hočejo v kalnem ribariti in pod prvaško zastavo osebni svoj profit delati. Ali nedolžni morajo vedno za krive trpeti... Letos imamo veliko sadja in hvala Bogu tudi krasno uspelo vinsko trgatve. Ali iz zanesljivih virov smo izvedeli, da se leto s niti del tistega sadja ni izvozil kakor druga leta. Kupcev primanjkuje, ker ti kupci nočejo več priti zaradi prvaške gonje. Istotako bo z vinom in z živino. Mi smo se vedno trudili, da bi čimveč nemških kupcev v naše kraje privabili in s tem cene naših pridelkov zvišali. Ali prvaki delajo križ čez ta račun. **Prvaki in hujskači so vsled tegu krivi, da padajo cene naših kmetijskih pridelkov**; oni so odgovorni zato, da naši kmeti letos ne bodejo imeli tistega dobička, kakor se je pričakovalo... Kmetje, vzdramite se! Prvaško hujskanje vam je v gospodarskem oziru istotako škodljivo kakor toča. Poženite hujskače iz Vaše srede, kajti to zahteva vaš lastni interes!

Benkovičeva gonja. Kar uganja slavni dr. Cvenka-Benkovič, to presega pač že vse meje. Mož menda res misli, da mu je vse dovoljeno, odkar ga je poslala ljudska neumnost v državni zbor. Ali pa so mu udarci s pasjim bičem, ki jih je svoj čas dobil, možgane zmešali. Za zadnjo nedeljo je nameraval s svojo bando in s pomočjo nahujskanih Hrvatov ter Kranjcev napasti mesto Brežice. Izdali so letak, ki je naravnost zločin. Mesto Brežice pa je dobilo vojaško pomoč. Hrvati se tudi niso vsedli na Benkovičeve limanice in prišlo jih je samo — 4. O ti vbogi Cvenkanič, kako je grdo gledal. K večjem 300 ljudi, vbogih, zapeljanih ovčje je prišlo poslušati brežiškega odrešenika. Benkovič je držal shod, vkljub temu da je bil ta shod prepovedan. To se pravi torej: tisti Benkovič, ki ima polni jezik patriotizma, prezira javno cesarske postave. Mi smo radovedni, koliko časa bode oblast to zločinsko postopanje gotovih ljudi mirno gledala. To je pač že višek nesramnosti! Fej hujskačem!

Vinske cene hočejo pasti. Letos nam je zrastle mnogo izbornega vinca, tako da kmetom kar posode primanjkuje. Vsakdo je 2 krat, 3 krat in tudi 5 krat toliko pridelal nego je pričakoval. Ali zdaj se pravi cene držati. Gotovi kupci zlorabljajo zdaj položaj in hočejo vino senkano dobiti. Držimo tedaj vinske cene!

Mežnar pri minoritih v Ptujju ima — kakor se nam poroča — to nalogo, da kadar pride na pošto in sliši kmetško ljudstvo nemško govoriti, prične tuliti: zakaj pa slovensko ne govorite?! itd. Ta črna duša zasluži za svojo hujskarijo toplo zaušnico in to se mu tudi zna zgoditi. Mi pa vprašamo zopet župnika Vavpotiča: Ali vidite Vaše sadove pri lastnih služabnikih? Ali se ne sramujete da vaš mežnar surovo ljudi napada? Ali se plačuje mežnar zato, da rogovili in hujska? Ali bodejo sploh mežnarčki gospodarili v Ptujju? Gospod Vavpotič, napravite red, kajti naša potrpežljivost traja dolgo, naposled pa počí. Saj

menda slutite, kaj vemo povedati o nekem gospodu duhovniku, nekem testamentu in neki zbirki zaljubljenih pisem? . . .

„Narodnjaki“ v dravski dolini — tako se nam poroča iz Ribnice — hoteli so prirediti 4. t. m. shod, na katerem bi seveda pošteno hujskali in prav po prvaško lagali ter obrekovali. Tamošnje ljudstvo se doslej ni udalo ter hujskariji. Nasprotno, ljudstvo na Pohorju je bilo mirno in je hotelo i zanaprej v prijateljskem razmerju z Nemci živeti. Ali prvaki ne dajo miru, dokler jih ne dobijo po glavi. Sklicatelj je bil znani Pahernež in neki mlečozobi študentek po imenu Brunčko. Pahernež je sam lazil okoli kamnoseških delavcih in jim plačeval pivo, da bi prišli. Ali delavci, kakor tudi vrli poherjanski kmetje se niso dali zapeljati na te limanice. Posledica shoda je bila, da je moralo petero žandarjev Paherneka v sredo vzeti ker bi ga drugače razburjeno ljudstvo preklotalo. Študentek Brunčko jih je dobil pošteno po grbi in se je hitro v Prago h češkim bratcem odpeljal. Naj fantič raje študira, resno politiko pa naj pusti odraslim ljudem. Ta Brunčko je sicer dopisnik dohtarskega „Narodnega lista“. Tam kriči in vpije kot da bi zbesnel. „Narodni list“ menda sploh nima drugih dopisnikov kakor mlečozobih študentkov in učiteljev, ki imajo preveč prostega časa. Ali študent Brunčko se je od urednika Spindlerja malo naučil Spindler namreč je „kšajt pob“ in se skrjuje; misli si: boljši del pogumnosti je previdnost, in za njegovo grbo mu je več nego za slovensko domovino. Brunčko pa je bil tako neumen, da je nosil svoj nosk tja, kjer je dobil potem poštene klofute od delavskih rok. Upamo, da si bodoje prvaki zdaj zapomnili, da na Pohorju nimajo ničesar opraviti!

„Kostrunbirt“ Gajšek v Poličanah spada med one nesramne ljudi, s katerimi se mora javnost hote ali nehote pečati. Na našo zadnjo notico nam je poslal sledeči „popravek“ po § 19: „Uredništvu „Štajerca“ v Ptuj. Opiraje se na določbo § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da se sprejme glede v številki 39. z dne 27. septembra 1908 pod naslovom: „Kostrunbirt Gajšek v Poličanah“ pisanega poročila sledeči popravek: Ni res, da sem jaz kedaj prodajal klobase ali meso od krepanih odnosno bolnih svinj. Ni res, da sem bil zaradi tega na šest tdnov ječe obsojen. V Poličanah, dne 8. oktobra 1908. Franc Gajšek. — V prvi vrsti omenimo, da nismo bili dolžni, objaviti ta lažnivi „popravek“. Kajti „kostrunbirt“, tega ne smete pozabiti, da je težje postavno „popravke“ pisati, nego klobase iz pokvarjenega mesa delati. Vrgli bi famozni „popravek“ lahko v koš. Ali natisnili smo ga iz dveh vzrokov: prvič zato, ker Gajšekn itak živa duša besedice ne veruje in se bode vsled tega „popravka“ le vsakdo njegovih brezstidni impertinenci čudil; drugič pa smo objavili to čekarijo, ki mu jo je brzkone kdo drugi pisal, da zamoremo še enkrat ponavljati: res je in stokrat res, kar smo o temu „kostrunbirtu“ pisali in pred vsako sodnijo zamoremo to dokazati. Tako, Gajšek, za danes — si privoščite eno tvojih čednih klobas in molči!

Napredna zmaga. V Karčevini pri Mariboru so se vršile pred kratkem občinske volitve. Končale so s popolno zmago naprednjakov. Izvoljeni so bili sledeči gospodje: v tretjem razredu dr. Albert Leonhard sen., dr. Joh. Maizinger, Joh. Schmiedinger, Franc Lopitsch in kot nadomestniki Larl Scheibl in A. Erhart; v drugem razredu Val. Schäffer, Jos. Temel, F. Friedrigger, F. Tuma in kot nadomestniki A. Kropsch ter A. Jeritsch; v prvem razredu Anton Radel, R. Ogrisek, K. Soss, F. Zweifler in kot nadomestniki A. Götz ter O. Bräders. Za župana je bil izvoljen zopet vrli G. Schäffer, za občinske svetnike pa gg. K. Soss, Jos. Temel in F. Lopitsch. Vsi izvoljeni so vrli naprednjaki. Čestitam!

Sadrsarska in vinogradniška razstava v Mariboru je bila otvorjena 10. t. m. Zanimiva je bila zlasti razstava sadja in grozdja deželne šole. Dobili so srebrno državno medaljo gg. dr. Rak, graščinsko oskrbnništvo graščine grofa Merana, Alojzija König, oskrbnništvo graščine pl. Trickl; bronasto državno medaljo pa F. Robitsch, grofica Brandis, dr. Tischler; A. Sedlatschek, A. Tischler; srebrno medaljo kmetijske družbe

dobili K. Wolf, P. Kammerer, Am. Zwettler, pl. Fabrici; diplome kmetijske družbe so dobili A. Kern, dr. Tausch; diplome in 50 kron A. Hofbauer; diplome in 40 kron A. Kleebinder, K. Schäffer; nadaljne diplome brez denarja K. Pfriemer, A. Reichenberg, dr. Tschebull, graščinsko obskrbnništvo Pilz, denarne svote po 30 kron Bresnik, A. Krauer, J. Schlick; po 20 kron Lendler, Murko. Razstava je dokazala, da zamore sp. Štajerska glede sadja in vina z vsako drugo deželo konkurirati.

Iz Koroškega.

V spodnji Ljubej (Unterloibl)! Brezvestno prvaško hujskanje se razširja tudi vedno občutneje po Koroškem. Vsako prilžnost porabi prvaška stranka, da bi razrušila lepo sporazumljenje, razbila prijateljstvo, ki je vladalo doslej na Koroškem. Preje se je učilo, da je prvo krščansko načelo ljubezen kdo bližnega. Zdaj pa trdijo gotovi politikujoči duhovniki, da pride vsak Slovenec v pekelnj in ga bodoje tam vragovi z žarečimi kleščami ščipali, ako ne sovraži Nemce. Slovenski Korošci naj torej sovražijo tiste Nemce, ki so njih sodeželani, naj jih sovražijo le zato, ker komandirajo to sovraštvo iz Kranjskega privravnani hujskaci; — slovenski Korošci naj sovražijo in napadajo tiste nemške Korošce, s katerimi so v gospodarskem in vsakem drugem oziru tesno vezani, od katerih so odvisni, s katerimi napredujejo in si vstvarjajo lepšo bodočnost. . . . To hočejo, to zahtevajo prvaški hujskaci. In — kakor smo že preje rekli — iztegaajo ti prvaki svoje kremplje vedno dalje ter skušajo kos za kosom prelepe koroške dežele v svojo last in pod svojo črno vlado dobiti. Zdaj so se vrgli z vsemi močmi na Rožno dolino. V Sv. Jakobu je vodja huskarije znani župnik Ražun, ki še vedno ni opravičel „računske napake“ svojih somišljenikov. V Borovljah skušajo nasprotovati in konkurirati s svetovnoznanu tamošnjo nemško industrijo. Vrgli pa so se tudi že na druge kraje in to v prvi vrsti na prijazni Podljubelj (Unterloibl). Kakor poročajo listi, prirediti hočejo prvaki v nedeljo, 18. oktobra veliko slavnost otvoritve „narodnega doma“. Mi nimamo nič proti temu, ako si zidajo ti ljudje hiše. Nam se le smilijo tisti vbogi, zaslepeni kmetje, delavci in obrtniki, ki žrtvujejo borne svoje krajcarje za take stavbe in sploh za prvaške parade. Voditelji prvaštva sami ne dajo nič; niti krajcarja ne dajo, brez da bi jim ne nesel 100 kratne procente. Ali iz poneumjenega ljudstva skušajo izprežati čimveč denarja. Žalibog da se jim to dandanes še posreči! Kakor rečeno, nimamo nič proti prireditvi prvaških veselice. Pač pa imamo mnogo proti temu, da se zanese v mirne koroške vasi in trgove ogenj sovraštva in jeze, hujskarijo in boj. In to, edino to je namen nedeljske prvaške prireditve v spodnjem Ljubelju! Da se Nemci in naprednjaki, vsi, ki še čutijo koroško in so vneti za svojo milo domovino, branijo proti tej brezvestni nakani, to je pač samo ob sebi umevno. **Koroška — Korošcem!** — to je geslo katerega moramo vpoštevati! Vabimo naše somišljenike in prijatelje, vabimo vse naprednjake in spoh vsacega, ki še ni popolnoma zatajil in izdal svojo koroško domovino, — naj pride v nedeljo v Podljubelj. Treba privravnanim kranjskim hujskacem odločno dokazati, da si Korošci ne pustijo na svoji zemlji od nikogar komandirati! Pridimo torej vsi! **Koroška — Korošcem!**

Resnična beseda. „Bauern-Zeitung“ piše v eni svojih zadnjih številkah: „Hujskajoči advokat dr. Janko Breje je bil iz Kranjskega na Koroško poslan, da razširi tudi na Koroškem jezikovni boj, kakor vlada na Češkem in na spodnjem Štajerskem. Slovenski del koroškega prebivalstva naj se s pomočjo klerikalne stranke nahujška proti Nemcem, s katerimi je skozi stoletja mirno živel. Deželno edinstvo naj se raztrga! Neki shod kranjskih advokatov je pred kratkem sklenil, da naj dr. Breje koroške urade in sodnije s po kranjsko spisanimi vlogami bombardira, da se stem dvojezično uradovanje prisili. Tako bi postal prostor za na pol izobraženi lačni proletarijat iz Kranjskega, koroški domaćini pa bi se iz javnih uradov pregnali. Kaj ima naše ljudstvo od tega pričakovati? Kmetje nič drugega nego poslabšenje in podraženje prav-

ništva, naši obrtniki pa nevarno konkurenco, vsi skupaj pa grdi boj z grdimi tujci. Znano je, da podpira slovensko duhovništvo na Koroškem to stremljenje. Pripeljalo se je mnogo kranjskih in čeških duhovnikov na Koroško, ki so največji nasprotniki Nemcev, ako ravno živijo med njimi. Še ni dolgo, ko je duhovnik iz Podgorja križ iz groba izruval, ker je imel križ nemški napis. Slovenski klerikalci izdajajo v Celovci hujskajoči list „Mir“, ki nima sličnega, kar se tiče laži in obrekovanja“. — Besede koroškega kmetjskega lista so do pičice resnične!

Zakaj propada naš kmet?

Vprašaj tega kmeta ali onega, kako se mu godi, vsakdo se ti bo pritoževal. Žal, da so njegove pritožbe navadno tudi resnične. Če se hočeš o tem propričati, poglej v zemljiško knjigo! Cele vasi lahko dobiš, kjer ni niti onega kmeta, ki ne bi imel dolga. Marsikomu, ki je bil še pred malo časa imovit posestnik, preti beriški boben. Ljudje pa tarnajo: slabi časi!

Da se pa godi dandanes našemu kmetu slabo, niso krivi slabi časi, marveč kriv si je največ sam, ker ne gospodari tako, kakor zahtevajo ti časi, ampak se drži še trdovratno onega kmetovanja, ki se ga je učil od svojih dedov. Na ono njivo sejaj je ded ječmen, na ono pšenico in na ono krompir. Tako dela tudi vnuč. Sadno drevje sme se presajati samo na pustni dan, če sadiš drugače kedaj, ne rodi. Vina ne sme se pretakati do sv. Mohorja. Do tu sega znanost mnogih naših gospodarjev. Gorje pa tebi, ako jim govoriš da bi bilo boljše, če bi sejaj na prvo njivo eno leto ječmen, drugo krompir in tretjo pšenico, ali pa jim celo rekel, da je sadno drevje najboljše presajati že v jeseni ali pa vino večkrat v letu pretočiti. Mislili bodo, da si prišel ob pamet. Kdor živi v mestu pa sploh ne sme niti govoriti s takimi kmetovalci o kmetijskih rečeh. „Take reči znamo sami“, zapisal je neki briski posestnik na ovitek našega lista, ko ga je vračal. Če bi bil samo ta naš posestnik tako „učen“, da mu ni treba več naukov bilo bi dobro, toda takih imamo, žali Bog, jako mnogo! Komur ni svetovati, temu se ne more tudi pomagati, pravi pregovor. Mi pa rečemo še: marsikedo, ki zametuje dobre svete, jih bo še iskal, toda takrat bo mogoče že prepozno.

V takih rečeh, v katerih ne bi smeli, posnemajo naši kmetje svoje očete, v skromnosti pa jih nočejo. Le poglej tega ali onega kmeta ob nedeljah, kako je nališan! Drugače nego irhaste hlače naših dedov! S hrano, kakoršna se je uživala nekdanj, pa tudi niso več zadovoljni! Stroški se toraj vedno večajo, a odkod vzeti, če daje kmetija vedno le toliko, kakor je dajala prej, ali pa še celo manj?

Poleg starokopitnosti in večih potreb je tudi zapravljenost kriva, da se godi kmetu slabo. Koliko naših posestnikov je spravilo n. pr. pijančevanje in igranje pod zlo! Osebito pa je prepri med sosedi, ki ovira vsako skupno delovanje za zboljšanje gospodarstva. Nikdo ne zaupa ničesar nikomur. Zato naša kmetijska društva večinoma le životarijo. Saj misli večina udov, da bodo pri društvu samo dobivali, a malo jih je ki se za društvo tudi žrtvujejo. Namen kmetijskih društev je večini naših kmetov nejasen. Če se komu društvo z malenkostjo zameri ali če pride komu kaka neljuba oseba v načelstvo, pa bo rul proti društvu in škodoval mu bo, kjer bo le mogel. On ne pomisli, da škoduje s takim delanjem v prvi vrsti sebi.

Sloge manjka toraj pri nas kmetovalcih in zato nam manjka tudi moči. Četudi nas je največ od vseh stanov, vendar nič ne ukažemo, nič ne veljamo. Vsakdo pometa z nami kakor hoče. Pogledimo, kako lepo je organizirano dandanes delavstvo! Posnemajmo ga in s združenimi močmi doseglj bodemo tudi mi marsikaj, kar danes še ne moremo. V slogi je moč!

Jako neugodno na naše kmetijstvo vpliva tudi podraženje delavskih moči. Vse vre za boljšimi zasluzki, zato ne moremo dobiti na kmetih včasih za najdražje novce nobenega težaka. Nekdaj se je dajalo delavcu 30 do 40 krajcarjev na dan, sedaj ga celo za goldinar težko dobiš. Tudi tukaj bo treba spremembe in sicer v prvi vrsti v našem gospodarstvu.

Da kmet propada, je še mnogo vzrokov,